

До

Собранието на ТТК Банка АД Скопје

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА НАДЗОРНИОТ ОДБОР
НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ ВО 2018 ГОДИНА**

Во согласност со член 89 став 4 од Законот за банките, член 54 став 1 од Статутот на ТТК Банка АД Скопје и точка 60 од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/18), Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје поднесува Годишен извештај за своето работење во 2018 година до Собранието на Банката, во кој се содржани и резултатите од поединечната и колективната оценка на соодветноста на членовите на Надзорниот одбор.

I. Начин на извршувањето на надлежностите и на другите работи во согласност со закон

Во текот на 2018 година Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје ги извршуваше своите надлежности определени со Законот за банките и другите законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надзорниот одбор ги извршуваше работите од своја надлежност на седници, како и без одржување седница, но со давање писмена согласност за одлуката којашто се донесува без одржување седница.

Заради редовно следење и надзор на работењето на Банката, стабилноста и ефикасноста на Банката, обезбедување добро работење и управување и стабилност на Банката, Надзорниот одбор во текот на 2018 година одржуваше седници на месечно ниво, иако во согласност со Законот на банките треба да се состанува најмалку еднаш квартално.

Надзорниот одбор пристапуваше кон одлучување со писмена согласност во случаи кога донесувањето на одлуката беше од исклучително значење за работењето на Банката и интересите на Банката и остварувањето на зацртаните цели и планираните ефекти во работењето на Банката.

За седниците на Надзорниот одбор беа обезбедени потребните услови за работа како и за полноважно одлучување по прашањата од негова надлежност и пред сè остварување на основните функции што му се поставени со Законот за банките со цел да обезбеди добро работење, управување и стабилност на Банката, навремено и точно финансиско известување на Народна банка на РСМ, да врши надзор на работењето на Управниот одбор, да го одобрува и да го надгледува спроведувањето на политиките за вршење на финансиските активности на Банката.

За секоја седница беа доставувани предлог-материјали во согласност со агендите за седниците, што му овозможи на Надзорниот одбор во текот на 2018 година: континуирано следење на целокупното работење на Банката, а пред сè на: (-) економско-финансиската и ликвидносната состојба на Банката, (-) кредитното портфолио, (-) наплатата на побарувањата, (-) текот на судските постапки, (-) портфолиото на преземените средства, (-) сигурноста на информатичкиот систем, (-) усогласеноста на работењето на Банката со прописите и од областа на спречување перење пари и финансирање тероризам, (-) делувањето во насока на остварување на финансиските цели на Банката утврдени со Деловната политика и Финансискиот план на Банката за 2018 година, (-) продолжувањето на доброто и стабилно работење, а пред сè на профитабилното работење на Банката, што се одрази со највисоко ниво на остварена билансна сума и добивка во 2018 година во досегашното работење на ТТК Банка АД Скопје, (-) квалитетно и континуирано управување со ризиците во работењето на Банката, (-) ефикасниот систем на внатрешна контрола и (-) одржување на добриот имиџ на Банката.

За седниците на Надзорниот одбор беа обезбедени потребните услови за работа како и за полноважно одлучување по прашањата од негова надлежност поставени на агендите за седниците и му овозможија непречено извршување на статутарните, законските и останати надлежности, обврски и одговорности определени со закон и подзаконски акти и/или произлезени од интерните акти на Банката, а пред сè определените со член 89 ставови (1) и (2) од Законот за банките и тоа: да обезбеди добро работење и управување и стабилност на Банката, навремено и точно финансиско известување на Народна банка на РСМ, да врши надзор на работењето на Управниот одбор, да го одобрува и да го надгледува спроведувањето на политиките за вршење на финансиските активности на Банката.

Исто така на седниците на Надзорниот одбор беа обезбедени потребните услови за работа како и за полноважно одлучување и по прашањата од негова надлежност определени со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/18) којашто започна со примена од 1 јули 2018 година, така што: 1) во согласност со точка 7 од оваа Одлука (-) беа усогласени, преку нивно ревидирање, и/или донесени политики што е должен да ги усвојува, (-) беа ревидирани Етичкиот кодекс и Кодексот за корпоративно управување во ТТК Банка АД Скопје, 2) во согласност со точките 48 и 49 од истата Одлука и Политиката за наградување во ТТК Банка АД Скопје (-) ги одобри вкупните надоместоци на лицата надлежни за функциите на контрола што како надлежност произлегува, (-) ја определи висината на годишниот бонус-еднократна парична награда од годишната добивка на Банката за 2018 година за членовите на Управниот одбор, лицата надлежни за функциите на контрола, останатите лица со посебни права и одговорности и останатите вработени во Банката.

Предлог-материјалите за седниците на Надзорниот одбор беа во форма на соодветни/воспоставени интерни и/или во согласност со закон, подзаконски акти и интерните акти на Банката, месечни, квартални, полугодишни и годишни извештаи за работењето на Банката и управувањето со ризиците и системите на внатрешна контрола. Исто така, на седниците на Надзорниот одбор се разгледуваа и останати предлог-материјали во форма на извештаи, информации, анализи и останата извештајна документација, подготвени по согледана потреба на Управниот одбор заради целосно информирање на Надзорниот одбор со целокупното работење на Банката, како и останати материјали (известувања, информации, анализи, прегледи и сл.) доставувани по барање и согледана потреба на Надзорниот одбор на Банката.

На седниците, при разгледувањето и расправањето по однос на доставените материјали за седниците, се водеа транспарентни, конструктивни и советодавни дискусии од страна на Претседателот и на членовите на Надзорниот одбор. Дискусиите се прошируваа и во поглед на целокупното работење на Банката, а особено за сите значајни прашања од тековното работење на Банката и во насока на подобрување и унапредување на севкупниот развој и профитабилно работење на Банката. Со нивната стручност, надолнетата со стекнатите искуства во областите на нивно делување надвор од Банката, познавањето на макроекономскиот амбиент и движењата во реалниот сектор, а особено во банкарскиот сектор во Република Северна Македонија, се констатираа состојбите од работењето на Банката и се лоцираа конкретни клучни прашања и области од работењето на Банката каде што е потребно подобрување.

Со присуството на членовите на Управниот одбор на Банката на седниците на Надзорниот одбор, Претседателот и членовите на Надзорниот одбор добиваа значајни дополнителни информации во врска со доставените предлог-материјали за седниците, подетални информации околу финансиското работење на Банката и остварувањата од работењето на Банката, изворни информации околу очекуваните резултати од работењето на Банката и околу тековните и претстојните активности во насока на остварување на планираните финансиски цели на Банката за 2018 година, во поглед на промената на законската регулатива и импликациите од нејзината примена врз работењето на Банката.

Делувајќи на ваков начин, Надзорниот одбор ги согледуваше сите аспекти и амбиентални услови и опкружувања во кои делува Банката, и севкупното работење на Банката, ги апсолвираше сите значајни прашања за работењето на Банката и за прилагодување на работењето на Банката на макроекономскиот амбиент и потребите на пазарот што придонесе за предлагање излезни решенија, сугестии, насоки, како и заклучоци со дефинирани конкретни мерки и активности за анализираните и елаборираните прашања и области од работењето на Банката.

Тоа резултираше така што Надзорниот одбор и во текот на 2018 година обезбеди континуитет во остварувањето на својата надзорна функција преку активно вклучување во надзорот над работењето на Банката, тековно следење на значајните промени во нејзиното работење и опкружување, навремено дејствување за заштита на долгорочните цели на Банката, сигурно, стабилно и ефикасно управување на органите на Банката, системот за управување со ризици и квалитетно управување со ризиците во работењето на Банката, вклучувајќи го и работењето на Одборот за управување со ризици, создавање услови за добро работење и управување на/со Банката и за нејзината стабилност, воспоставување и промовирање корпоративна култура и вредности во Банката преку дефинирање стандарди и етички норми на однесување на вработените во Банката, подобрување на севкупниот развој и профитабилното работење на Банката остварувајќи највисоко ниво на билансна сума и добивка во досегашното работење на Банката, задржување на имиџот во банкарскиот сектор во Република Северна Македонија.

- На секоја седница одржана во текот на 2018 година, Надзорниот одбор разгледуваше:

(-) Месечен извештај за работењето на Банката и управувањето со ризиците на Управниот одбор на Банката, преку кој на месечно ниво го следеше работењето на Банката и управувањето со ризиците и тоа: *преку претставените билансни состојби во билансот на состојба и билансот на успех

и останатите содржани информации во поглед на финансиското работење и финансиските показатели за работењето на Банката, како и *изложеностите на Банката на ризици во своето работење и усогласеноста на истите со законските и интерно воспоставените лимити/показатели, преку претставената анализа за сите поодделни ризици и тоа: кредитниот, пазарниот, валутниот, каматниот и ликвидносниот ризик. Истовремено, со овој Извештај на Надзорниот одбор му беа претставувани објавените финансиски показатели по групи банки и на банкарскиот систем на РСМ, што му овозможи на Надзорниот одбор да го следи работењето на Банката *vis a vis* групите банки и банкарскиот систем на РСМ.

Дополнително, преку усните и исцрпни елаборации на членовите на Управниот одбор, Надзорниот одбор добиваше значајни дополнителни информации за работењето на Банката во анализираниот месец, како и првични финансиски показатели од работењето на Банката со пресечен датум за кој можеа да се презентираат првични резултати од работењето на Банката во тековниот месец и останати реализирани или претстојни тековни активности и позначајни прашања од работењето на Банката.

(-) Анализа на кредитната изложеност на Банката на Одделот за кредитен ризик, преку која на месечно ниво ја следеше состојбата на кредитната изложеност на Банката, нејзината структура и ниво на резервираност и наплатата на побарувањата, а врз основа на претставената вкупна кредитна изложеност на Банката, нејзината структура и ниво на резервираност според сектори, ризични категории, валута, дејности, филијали, инструменти на обезбедување и тип на производ, како и според показателите за денови на доцнење во наплатата на кредитната изложеност.

- На редовна квартална основа Надзорниот одбор го разгледуваше Извештајот за споредбена анализа на показателите за работењето на Банката, кој е многу значаен извештај бидејќи покрај податоците и показателите за работењето на Банката за анализираниот квартал, содржи и исцрпна анализа на структурата на активата и пасивата, кредитните изложености претставени преку секторска, валутна и рочна структура, но и споредбени показатели за движењето на кредитните активности на квартално ниво, депозитното работење претставено преку секторска, валутна и рочна структура, но и концентрацијата на депонентите во депозитната база на Банката претставена преку учеството на 10 и 20 најголеми депоненти, профитабилноста и основните показатели за профитабилност, како и информации за макроекономското и монетарното опкружување т.е. меѓународното опкружување и европската економија, како и макроекономски показатели за економијата во Република Северна Македонија.

- Надзорниот одбор разгледуваше и квартални анализи на профитабилноста по организациски единици во кои беа претставени мерењето и следењето на работењето на профитните центри искажани преку финансискиот резултат на Банката по профитни центри, како и анализа на работењето на филијалите и експозитурите на Банката, што му овозможи да ја следи успешноста на работењето на деловната мрежа и *vis a vis* тоа да ја согледува потребата од понатамошно опстојување на одделни експозитури и да носи правовремени заклучоци, односно одлуки за укинување на непрофитабилните или за промена на нивната локација по направено согледување за можноста за зголемување на клиентската база.

- Исто така, во поглед на управувањето со ризиците на кои е изложена Банката во своето работење, а со цел квалитетно и континуирано управување со ризиците во работењето на Банката, усогласување со промените во

работењето на Банката и промените во деловното опкружување и/или законската и подзаконската регулатива, воспоставувањето на ефикасен систем на внатрешна контрола и сигурност на информативниот систем на Банката, Надзорниот одбор:

(-) Изврши оцена на соодветноста на веќе воспоставената Стратегија за управување со ризици и истата ја потврди и ја остави во важност и во следниот период имајќи предвид дека нема промени во законската регулатива со која се регулира стратегијата за управување со ризици и нема значителни промени во условите на работењето на Банката.

(-) Изврши оцена на соодветноста на воспоставените политики за управување со ризици и имајќи ја предвид не/изменетата регулатива од страна на Народна банка на РСМ, како и не/променетите услови во работењето на Банката, одобри нивно целосно ревидирање, нивна измена и/или дополнување или ја продолжи нивната важност за следниот период, при што се опфатени и:

- Политиката за сигурност на информативниот систем во Банката, при што ја потврди веќе воспоставената и ја остави во важност и во следниот период, имајќи предвид дека нема промени во законската регулатива со која се регулира управувањето со сигурноста на информативниот систем на банките и нема промени во условите во работењето и организациската поставеност на Банката.

- Политиката за користење услуги од надворешни лица при што ја потврди веќе воспоставената/усвоената заедно со нејзините измени направени во насока на соодветно усогласување со измените на Законот за банките објавени во „Сл. весник на РМ“ бр. 190/2016 и измените со Статутот на Банката од 31.3.2017 година направени со цел усогласување со овие измени на Законот за банките и ја остави во важност и во следниот период имајќи предвид дека во меѓувреме нема промени во законската регулатива со која се регулира користењето услуги од надворешни лица и нема значителни промени во условите во работењето на Банката.

(-) Во согласност со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018) направено е усогласување на:

- Политиката за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите при што изврши ревидирање на веќе воспоставената/усвоената со цел нејзино усогласување со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018) и во таа насока е дефинирана функцијата контрола на усогласеноста со прописите заедно со другите функции на контрола (управување со ризиците и внатрешната ревизија) како сегмент од системот на внатрешна контрола во Банката и се допрецизирани одговорностите на Надзорниот одбор и Управниот одбор на Банката во обезбедувањето на целосна независност на функциите на контрола, како и опфатот на активностите на функцијата контрола на усогласеноста со прописите.

- Политиката за идентификување и спречување судир на интереси при што изврши ревидирање на веќе воспоставената/усвоената со цел нејзино усогласување со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018) и во таа насока е уредена произлезената обврска за известување кон Народна банка на РСМ во врска со дадени изјави за судир на интереси и постапката за постапување во случај на неусогласеност со оваа Политика од страна на надлежните служби во Банката,

- Политиката за наградување при што изврши ревидирање на веќе воспоставената/усвоената со цел нејзино усогласување со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018), и во таа насока е направено *попрецизно дефинирање на правилата и критериумите за наградување и транспарентен, конкурентен и одговорен систем на наградување на членовите на Управниот Одбор, лицата надлежни за функциите на контрола, останатите лица со посебни права и одговорности како и вработените во Банката, утврдени се јасни и транспарентни правила и критериуми за определување на висината на вкупниот надоместок, а особено јасно определување и разграничување меѓу фиксниот и варијабилниот дел од вкупниот надоместок, *попрецизно определување на надлежностите на Надзорниот одбор и Управниот одбор, *воведување на критериуми за награда на лицата надлежни за функциите на контрола (управување со ризиците, контрола на усогласеноста со прописите и внатрешна ревизија), надлежност на Надзорниот одбор да го одобрува вкупниот надоместок на лицата надлежни за функциите на контрола, како и обврска за изготвување извештај за системот на наградување кој ќе се доставува до Одборот за управување со ризици, Управниот одбор и Надзорниот одбор и обврската за јавно објавување на податоците и информациите поврзани со спроведувањето на политиката и контрола на системот за наградување од страна на Одборот за управување со ризици и Службата за внатрешна ревизија.

- Политиката за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор, при што изврши ревидирање на веќе воспоставената/усвоената со цел да се доуредат елементите кои не беа опфатени со постојната, а како задолжителни минимум елементи се пропишани во глава VII точка 51 Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018).

- Исто така усвои и Политика за систем на внатрешна контрола и функции на контрола којашто е заснована на глава V. Систем за внатрешна контрола и функции на контрола од новата Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018).

(-) Во согласност со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018) направено е и усогласување на:

- Кодексот за корпоративно управување во ТТК Банка АД Скопје така што, преку ревидирање на веќе усвоениот, вградени се и регулирани елементите определени во точка 57 од оваа Одлука.

- Етички кодекс при што се дефинирани минимум потребните стандарди и етички норми на прифатливо однесување, а воведени се и дополнителни норми и стандарди коишто ги поттикнуваат вработените да ги почитуваат етичките норми и да ги извршуваат задачите совесно, одговорно, чесно, во согласност со своите знаења и искуство и почитувајќи ги прописите, а се ограничуваат/забрануваат активности што се спротивни на закон и интерните акти на Банката.

(-) Го следеше спроведувањето на воспоставената Стратегија за управување со ризици и на воспоставените политики за управување со ризици преку соодветни извештаи што се доставуваат од Дирекцијата за управување со ризици и останатите надлежни организациски единици/одговорни лица во процесот на управување со ризиците/преземање на ризиците.

(-) Ги разгледуваше кварталните извештаи произлезени и/или воспоставени во согласност со закон и/или подзаконски акти со кои се регулира управувањето со ризиците, од кои значителен дел беа регулаторни извештаи произлезени и/или воспоставени во согласност со Одлуката за управување со кредитен ризик, како извештајни обврски од целиот процес на управување со кредитен ризик, како и извештаите за извршени стрес-тест анализи на изложености на Банката на поодделни ризици и комбиниран стрес-тест за заедничкото влијание на повеќе ризици истовремено.

Преку разгледување на кварталните извештаи за управувањето со ризиците, Надзорниот одбор на квартално ниво ги следеше ризиците на кои е изложена Банката во своето работење и/или потенцијалните ризици во работењето на Банката.

Исто така преку разгледувањето на извештаите за управувањето со ризиците, Надзорниот одбор го следеше работењето на Директорот на Дирекцијата за управување со ризици како лице надлежно за управување со ризиците, истовремено определено и како едно од лицата надлежни за функциите на контрола во делот на управувањето со ризиците во согласност со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018).

(-) Ги разгледуваше кварталните извештаи за износот и видот на преземени средства, преземени активности за продажба и реализирање на плановите за продажба и износот на продадените преземени средства, како и останати квартални и годишни извештаи произлезени од законската и подзаконската регулатива и од интерните акти на Банката.

Преку разгледувањето на овие извештаи Надзорниот одбор ја следеше состојбата на портфолиото на преземени средства и мерките и активности кои се преземени и/или се планира да бидат преземени во врска со средствата преземени по основ на наплата на побарувањата на Банката, а пред сè околу нивната продажба.

- Во текот на 2018 година Надзорниот одбор одобруваше и други измени и/или дополнувања во политики и акти поврзани со останатото работење на Банката, или ги потврди постојните и ја продолжи нивната важност, каде што е опфатена:

(-) Политиката за заштита на лични податоци, така што заради непроменета законска регулатива со која се регулира заштитата на личните податоци и непроменети услови во работењето и организациската поставеност на Банката, се потврди и остана во важност и во следниот период.

(-) Ревидирањето или потврдувањето на акти од делот на сигурноста на информативниот систем на Банката во поглед на обезбедување на континуитет во работењето на Банката така што: (-) Заради непроменета законска регулатива со која се регулира управувањето со сигурноста на информативниот систем на банките, се потврди и остана постојната Стратегија за континуитет во работењето во ТТК Банка АД Скопје во важност и во следниот период, односно и во 2018 година (-) Се ревидираа Планот за континуитет во работењето на ТТК Банка АД Скопје и Планот за опоравување од катастрофи на ТТК Банка АД Скопје, со што е извршена измена на дел на членовите на Тимот за реакција за континуитет во работењето, во Тимот за реакција при опоравување од катастрофа, како и на членовите на кризните групи и се избришани локациите односно Експозитурите кои се затворени.

- Надзорниот одбор донесе и Политика за систем на внатрешна контрола и функции на контрола која е заснована на глава V. Систем за внатрешна

контрола и функции на контрола од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018).

- Исто така Надзорниот одбор:

(-) Ги разгледуваше извештаите на Службата за внатрешна ревизија при што: *на месечно ниво ги разгледуваше Извештаите на Службата за внатрешна ревизија од извршените ревизии во согласност со Годишниот план на Службата за внатрешна ревизија за 2018 година и од извршените инцидентни (непланирани) ревизии и ги анализираше наодите содржани во истите, коишто претставуваат значаен механизам кој обезбедува навремено откривање на проблемите што можат да влијаат врз намалувањето на ефикасноста на системот на внатрешна контрола и го следеше статусот на реализација на препораките на Службата за внатрешна ревизија дадени за надминување на забележаните пропусти при вршењето на ревизијата, *го разгледа Извештајот на Службата за внатрешна ревизија бр.1 за оцена на постапување на Банката по Препорака на НБРСМ бр.15-17610/9 од 31 јули 2018 година; *на полугодишно ниво го разгледа Извештајот за работа на Службата за внатрешна ревизија за период јануари-јуни 2018 година.

Преку разгледувањето на извештаите на Службата за внатрешна ревизија, Надзорниот одбор го следеше и работењето на Раководителот на Службата за внатрешна ревизија како лице надлежно за внатрешната ревизија, истовремено определено и како едно од лицата надлежни за функциите на контрола од доменот на внатрешната ревизија во согласност со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018).

(-) Ги разгледуваше Извештаите од Службата за усогласеност на работењето на Банката со прописите и Одделот за СППиФТ кои, во согласност со законската и подзаконската регулатива и Статутот на Банката, се доставуваа тромесечно, односно полугодишно.

Преку разгледувањето на извештаите на Службата за усогласеност на работењето на Банката со прописите, Надзорниот одбор го следеше и работењето на Раководителот на Службата за усогласеност на работењето на Банката со прописите (под чијашто надлежност функционира и Одделот за СППиФТ) како лице надлежно за контрола на усогласеноста со прописите, истовремено определено и како едно од лицата надлежни за функциите на контрола од доменот на усогласеноста со прописите во согласност со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018).

(-) Ги разгледуваше извештаите на Одборот за управување со ризици кои, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, беа доставувани најмалку еднаш квартално.

(-) Ги разгледуваше извештаите за работа на Одборот за ревизија кои, во согласност со Законот на банките и Статутот на Банката, беа доставувани најмалку еднаш во три месеци, а го разгледа и полугодишниот извештај за работа Одборот за ревизија.

Преку разгледувањето на извештаите за работа на Одборот за управување со ризици и на Одборот за ревизија, Надзорниот одбор, освен врз работата на Управниот одбор, ја остваруваше својата надзорна функција и врз работењето на Одборот за ревизија и на Одборот за управување со ризици, како органи кои со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018) се дефинирани како законски пропишани одбори и за кои за Надзорниот одбор се определени обврски, одговорности и надлежности во поглед на нивното работење, а преку разгледувањето на

Извештаите на Службата за внатрешна ревизија истовремено ја следеше и ефикасноста на системите на внатрешна контрола.

(-) Го разгледа Извештајот на Управниот одбор за поставеноста и ефикасноста на системот на внатрешна контрола во 2017 година.

(-) Го разгледа Полугодишниот извештај од Одговорното лице за обезбедување на сигурност на информативниот систем на Банката (ОСИС).

(-) Ги разгледуваше извештајните анализи и оценки на системите на внатрешната контрола извршени од страна на Управниот одбор на Банката и врз основа на поединечните документирани анализи, извештаи и оценки од страна на средниот менаџмент и другите надлежни организациски единици/одговорни лица.

(-) Ги разгледуваше Записниците и/или Извештаите од извршени непосредни контроли од страна Народна банка на РСМ и други надлежни институции.

- Надзорниот одбор на секоја седница одржана на редовна месечна основа:

(-) Со особено внимание ја следеше и расправаше во врска со наплатата на побарувањата на Банката и текот на судските спорови, врз основа на доставени извештаи (за текот на судските постапки од/против Банката и поведените извршни постапки за наплата на побарувањата на Банката по основ на реализација на хипотеки/залози и други основи), како и други извештаи и информации од Секторот за правни работи и проблематични пласмани.

(-) Со особена посветеност расправаше во врска со портфолиото на преземени средства и преземените мерки и активности за продажба на истите.

Ги анализираше понудите на заинтересираните купувачи, вршеше оценка за прифатливоста на истите и ги согледуваше ефектите што би се добиле со нивната продажба, а притоа имајќи го предвид и движењето на пазарните цени. На овој начин пристапуваше и при донесување на конкретна одлука за продажба, а дополнително ја оценуваше целокупната купопродажна трансакција од аспект на прифатливост на купопродажните услови.

Врз основа на донесениот заклучок на седницата од 29.1.2014 година, Надзорниот одбор вршеше и оценка на прифатливоста на купопродажните услови во донесените одлуки на Управниот одбор за продажба на преземениот имот чијашто продажба во согласност со интерните акти на Банката е во негова надлежност и прифатливите ги верифицираше.

- Во рамките на своите надлежности, Надзорниот одбор:

(-) Усвојуваше Елаборати и врз основа на усвоените елаборати донесуваше одлуки за целосен/делумен отпис на достасани, а ненаплатени побарувања на Банката во согласност со Одлуката за управување со кредитниот ризик на Народна банка на РСМ.

(-) Одобруваше изложености кон одделно лице од над 20% од сопствените средства на Банката, како и трансакции со поврзани лица со Банката во износ од над 6 милиони денари.

(-) Одобруваше акти и одлуки коишто во согласност со закон се доставуваат на усвојување/донесување до Собранието на акционери на Банката, како акти и одлуки чиешто усвојување/донесување е во надлежност на Собранието на акционери.

(-) Во согласност со Одлуката за основните начела и принципи на корпоративното управување во банка достави Извештај за своето работење во

2017 година до Собранието на Банката. Исто така, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, изврши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и за тоа го извести Собранието на Банката во рамките на доставениот Извештај за своето работење во 2017 година.

Преку непосредното присуство на Управниот одбор на седниците на Надзорниот одбор и нивните исцрпни излагања во поглед на работењето на Банката опфатено со доставениот месечен извештај за работењето и резултатите од работењето на Банката во тековниот месец, Надзорниот одбор добиваше значајни дополнителни информации и по однос на доставените предлог-материјали за седниците и првични информации за финансиските показатели од работењето со состојба на можен пресечен датум и за тековните активности кои се одвиваат во Банката, но и во поглед на промената на законската регулатива и импликациите од нејзината примена врз работењето на Банката. Исто така, се добиваа и информации побарани од страна на членовите на Надзорниот одбор кои ги ценеа за потребни при одлучувањето од доменот на надлежностите на Надзорниот одбор и/или за работењето на Банката.

Со транспарентно водените дискусии и конструктивните и советодавни дискусии на Претседателот и на членовите на Надзорниот одбор при разгледувањето и расправањето по однос на доставените материјали за седниците, нивната стручност надополнета со стекнатите искуства во областите на нивно делување надвор од Банката, познавањето на макроекономскиот амбиент и движењата во реалниот сектор, а особено во банкарскиот сектор во Република Северна Македонија, како и усните исцрпни елаборации на седниците од страна на членовите на Управниот одбор, се констатираа состојбите од работењето на Банката и се лоцираа конкретни клучни прашања и области од работењето на Банката каде е потребно подобрување.

Ваквиот начин на работа овозможуваше согледување на сите аспекти и амбиентални услови и окружувања во кои делува Банката и придонесуваше за предлагање на излезни решенија, сугестии, насоки, како и заклучоци со дефинирани конкретни мерки и активности за анализираните и елаборираните прашања и области од работењето на Банката.

Во функција на остварување на својата надзорна функција на работењето на Банката определена со законските и подзаконските прописи, како и обезбедување на добро работење и управување и стабилност на Банката, Надзорниот одбор во текот на 2018 година остваруваше редовни контакти и континуирана соработка со Управниот одбор на Банката (на редовните седници и вон од нив), при што се дискутираше во поглед на целокупното работење на Банката, а со особено внимание за сите значајни прашања од работењето на Банката и во насока на подобрување и унапредување на севкупниот развој и профитабилно работење на Банката, како и на системите на внатрешна контрола.

На седниците на Надзорниот одбор се оценуваше работата на Управниот одбор и се донесуваа одлуки и заклучоци со кои се даваа соодветни задолженија, насоки, препораки и мерки и активности за нивна реализација. Истите беа давани во насока на подобрување на севкупното работење на Банката, на резултатите од работењето на Банката и на добриот имиџ на Банката изграден со конкретните активности кои се преземаа во 2018 година и чии резултати се евидентни со оглед на највисоко постигнатото ниво на

билансна сума и позитивен финансиски резултат во 2018 година од досегашното работење на ТТК Банка АД Скопје.

Континуираното следење на целокупното работење на Банката и целосната посветеност на законски доделената одговорност за обезбедување на добро работење и управување и стабилност на Банката, како и мерките и активностите што ги предлагаше и преземаше Надзорниот одбор во поглед на остварување на планираните финансиски цели на Банката за 2018 година, подобрување на работењето на Банката во сите сегменти, а пред сè во поглед на наплатата, продажбата на преземените средства, судските случаи, како и во поглед на управувањето со ризиците на Банката, придонесоа за продолжување на трендот на доброто, стабилно и профитабилно работење на Банката и искажување на позитивен финансиски резултат од работењето на Банката во 2018 година, највисоко постигнат од досегашното работење на Банката, одржување на стабилноста, сигурноста и ликвидноста на Банката, прилагодување на работењето на Банката кон потребите на пазарот, задржувањето на добрата позиција и добриот имиџ на Банката во банкарскиот систем, одржување на вредноста на капиталот на Банката, надминување на слабостите во работењето на Банката, сигурно и ефикасно управување и соодветен надзор врз целокупното работење на Банката, корпоративната култура и вредности, системите на внатрешна контрола, органите на Банката, законски пропишаните одбори, лицата надлежни за функциите на контрола и останатите лица со посебни права и одговорности.

II. Соработката со Управниот одбор

Надзорниот и Управниот одбор меѓусебно соработуваат и донесуваат одлуки водејќи се од стратешките и економските цели на Банката.

На членовите на Надзорниот одбор им е овозможено непречено извршување надзор над работењето на Банката, а Управниот и Надзорниот одбор заеднички ги усогласуваат стратешките определби за работењето на Банката и спроведувањето на договорената долгорочна стратегија.

Според начелото на добро корпоративно управување, помеѓу Управниот одбор и Надзорниот одбор се води отворена дискусија по сите прашања од интерес за работењето на Банката.

Надзорниот одбор и Управниот одбор континуирано и на трајна основа соработуваат меѓусебно во утврдувањето на најважните прашања од работењето на Банката, а особено за:

- дефинирање на деловните цели на Банката;
- утврдување на прифатливото ниво на ризик имајќи ги предвид пазарната конкуренција, регулаторните барања, долгорочните цели на Банката, изложеноста на ризиците и капацитетот за преземање ризици, што подразбира и усогласеност на прифатливото ниво на ризик со деловната политика, финансискиот план, процесот на утврдување на интерниот капитал и системот за наградување;
- стратегиите за преземање и управување со ризиците;
- профилот на ризичност на Банката;
- политиките за остварување на деловните цели и целите во однос на профилот на ризичност на Банката;
- воспоставување и промовирање корпоративна култура и вредности во Банката;
- воспоставување систем на внатрешна контрола што треба да обезбеди:
  - ефикасно работење на Банката;
  - работење на Банката во согласност со прописите;

- соодветно идентификување, мерење и контрола/намалување на ризиците;
- оцена на ефикасноста и соодветноста на функциите на контрола и на целокупното корпоративно управување, вклучувајќи и оцена на квалитетот на системот на известување на Надзорниот и Управниот одбор и на ефикасноста на системот на внатрешна контрола;
- точност и навременост на информациите и податоците коишто се доставуваат до органите на банката, до заинтересираните лица и до пошироката јавност;
- соодветни оперативни и сметководствени процедури.
- обезбедување целосна независност на функциите на контрола, преку:
  - воспоставување соодветна организациска поставеност на функциите на контрола преку нивно меѓусебно одвојување и одвојување од активностите коишто се предмет на нивната контрола;
  - именување лица надлежни за функциите на контрола коишто не се подредени на лицата надлежни за активностите коишто се предмет на нивната контрола;
  - обезбедување соодветни човечки и материјални ресурси за независно, објективно и ефикасно извршување на функциите на контрола;
  - поставеност на функциите којашто ќе овозможи избегнување судир на интересите;
  - обезбедување непречен пристап до сите вработени во Банката и до сите информации коишто се потребни за ефикасно спроведување на соодветната функција на контрола;
  - воспоставување начин на наградување на лицата вклучени во извршувањето на одделните функции на контрола којшто не е поврзан со успешноста на активностите коишто се предмет на нивна контрола;
  - воспоставување механизам на непречена соработка меѓу лицата вклучени во извршувањето на одделните функции на контрола и останатите вработени во Банката;
- обезбедување ефикасност и независност на внатрешната ревизија во Банката преку:
  - целосен пристап на вработените во Службата за внатрешна ревизија до сите документи, информации, имот и записници на сите органи на банката, како и можност за директна комуникација со кој било вработен во Банката;
  - ангажирање човечки ресурси во Службата коишто заедно поседуваат знаења и искуство соодветни на активностите што ги врши Банката и ризиците на кои е изложена;
  - целосно и навремено информирање на Службата за внатрешна ревизија за позначајните случувања во Банката, за воведувањето нови производи, активности и системи и за други промени;
  - навремена и соодветна обука на вработените во Службата;
  - навремено прифаќање на наодите и спроведување на препораките на внатрешната ревизија;
  - објективност и неутралност во спроведувањето на внатрешната ревизија, преку исклучување на можноста за ангажирање на вработените во Службата во извршувањето други активности во Банката;
  - примена на националните и меѓународните професионални стандарди за внатрешна ревизија.
  - доставување на извештаите на Службата до Надзорниот одбор и/или до Одборот за ревизија без тие да содржат корекции од Управниот одбор или други вработени во Банката, коишто не се прифатени од Службата;

- директен пристап на вработените во Службата до Надзорниот одбор и/или до Одборот за ревизија;
- именување, следење на работењето и разрешување на лицето надлежно за внатрешната ревизија од Надзорниот одбор на Банката;
- следење на спроведувањето на политиката за избегнување судир на интересите.

Управниот одбор за својата работа одговара пред Надзорниот одбор. Членовите на Управниот одбор присуствуваат на седниците на Надзорниот одбор и во согласност со своите надлежности даваат образложенија за материјалите што се доставени до Надзорниот одбор.

Во согласност со законските и подзаконските прописи, Статутот и интерните акти на Банката, Управниот одбор редовно и навремено го известува Надзорниот одбор за работењето на Банката преку поднесување извештаи во писмена форма, притоа водејќи сметка Управниот одбор да ги изготви и достави извештаите за работењето на Банката, а Надзорниот одбор да ги разгледа најмалку еднаш квартално.

Управниот одбор редовно го информира Надзорниот одбор за сите релевантни прашања од работењето на Банката.

Управниот одбор го информира Надзорниот одбор за појавен настан од поголемо значење за Банката, во случаите предвидени со законската и/или подзаконската регулатива, Статутот и интерните акти на Банката, како и за кои било околности за кои Управниот одбор ќе оцени дека би можеле да имаат материјален ефект на профитабилноста, солвентноста или ликвидноста на Банката.

Управниот одбор го информира Надзорниот одбор за сите активности и промени во работењето коишто се значајни за надлежностите на Надзорниот одбор, и тоа:

- промени во управувањето со ризиците;
- промени во солвентната и ликвидносната позиција на Банката и нејзината финансиска состојба;
- надминување на лимитите на изложеност и неусогласеност на работењето со прописите;
- слабости во системот на внатрешна контрола и во начинот на функционирање на функциите на контрола;
- случаи коишто можат да предизвикаат непочитување или неусогласеност со законските или регулаторните барања;
- случаи поврзани со заштитеното пријавување од страна на укажувач во Банката.
- влошена ликвидност или солвентност на Банката;
- намалување на сопствените средства под пропишаното ниво во согласност со закон;
- наодите на супервизијата и надзорот на Народната банка, на Управата за јавни приходи и други контролни органи;
- други појавени случаи/ситуации/настани за кои во согласност со закон и подзаконски акти, Статутот и интерните акти на Банката е должен да го информира и/или извести Надзорниот одбор.

III. Структура на Надзорниот одбор и редовност на секој член на седниците на Надзорниот одбор

Во согласност со член 48 од Статутот на Банката, Надзорниот одбор го сочинуваат 7 (седум) членови од кои два се независни членови. Членовите на

Надзорниот одбор избираат претседател на Надзорниот одбор од своите редови .

Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје што функционираше во текот на 2018 година го сочинуваа:

1. м-р Глигорие Гоговски, претседател;
2. Борислав Трповски, член;
3. проф. д-р Тито Беличанец, член;
4. проф. д-р Методија Несторовски, независен член;
5. проф. д-р Арсен Јаневски, независен член;
6. Доне Таневски, член;
7. Златко Черепналкоски, член;

Структурата на Надзорниот одбор претставува балансиран состав на експертски знаења и соодветна лична квалификација на Претседателот и на членовите и независните членови на Надзорниот одбор, кои ги исполнуваат критериумите предвидени со Законот за банките, а независните членови ги исполнуваат и критериумите за независност определени со истиот закон.

Структуралниот состав на Надзорниот одбор кој е спој на знаења и искуство потребни за независен надзор на работењето на Банката, за разбирање на активностите што ги врши Банката и материјалните ризици на кои е изложена, надополнет со посветување доволно време за извршување на обврските и императивното почитување на правилата пропишани во случај на појавен судир на интереси и обврските за давање писмени изјави, придонесува за сеопфатно успешно извршување на неговите надлежности што произлегуваат од Законот за банките, Статутот и другите акти на Банката и законските и подзаконските прописи.

На сите одржани седници во 2018 година присуствуваа сите членови на Надзорниот одбор, а на пет седници оправдано не присуствувааше Претседателот на Надзорниот одбор.

IV. Постоене судир на интересите и преземени мерки

Во текот на 2018 година Надзорниот одбор донесуваше и одлуки за чие донесување е идентификувано постоење судир на интереси на некои членови на Надзорниот одбор. Членовите на Надзорниот одбор чијашто објективност беше доведена во прашање заради постоење судир помеѓу нивниот личен интерес и интересот на Банката, го најавуваа својот судир на интереси пред почетокот на седницата, даваа писмени изјави за најавениот судир на интереси и не учествуваа при разгледувањето и донесувањето на одлуките за чиешто донесување имаа најавено постоење судир на интереси.

V. Оцена на работата на Надзорниот одбор од аспект на поединечните членови и колективно извршена во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката

Претседателот на Надзорен одбор м-р Глигорие Гоговски ги презеде сите потребни активности за организација на работата на Надзорниот одбор и за навремено свикување и одржување на седниците на Надзорниот одбор. По укажана потреба, иницираше одлучување со давање писмена согласност, притоа имајќи го предвид фактот дека прашањата што беа предмет на одлучување ќе имаат позитивни ефекти врз работењето на Банката и/или се од исклучително значење за работењето на Банката и/или за клиентот по чие барање треба да се одлучува. Се грижеше за организација на работата и правилно функционирање на Надзорниот одбор, за извршување на неговите надлежности произлезени од Законот за банките, другите законски и

подзаконски прописи и Статутот и интерните акти на Банката, како и за извршување на надзорната функција на Надзорниот одбор, но и новите обврски, одговорности и надлежности произлезени од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка објавена во „Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018 чијашто примена започна од 1 јули 2018 година.

На сите одржани седници беа обезбедени потребните услови за работа и за полноважно одлучување по прашањата од агендите на седниците поставени во согласност со дефинираните надлежности на Надзорниот одбор, така што беше утврден предлог-дневниот ред и навремено беа доставени предлог-материјалите по истиот.

Претседателот на Надзорен одбор претседаваше и раководеше со седниците и врз основа на расположливата документација за седниците на Надзорниот одбор, поттикнуваше активна и отворена дискусија од страна на членовите на Надзорниот одбор со доволно време за поставување прашања при разгледување на истата и/или за добивање дополнителни информации како дополнителни согледувања заради правилно перципирање и оцена во процесот на одлучување. Исто така поттикнуваше дискусии за севкупното работење на Банката и во поглед на тековното работење на Банката, иницираше добивање дополнителни информации од страна на Управниот одбор во поглед на предложените материјали за седниците и/или на побарани произнесувања од членовите на Надзорниот одбор

Претседателот на Надзорниот одбор м-р Глигорие Гоговски, со своето проактивно учество во расправите по однос на достапните материјали за седниците и за севкупното работење на Банката, имаше клучна улога и клучен придонес за успешно и ефикасно работење и извршување на севкупните надлежности на Надзорниот одбор во 2018 година, како и за севкупното работење на Банката.

Неговиот клучен придонес се согледува во мерките и активностите што ги предлагаше за подобрување на севкупното работење на Банката на самите седници, а особено во поглед на решавањето на судските случаи, за подобрување на наплатата на побарувањата, во поглед на менаџирањето со кредитното портфолио и портфолиото на преземени средства, за зголемување на приходите на Банката по сите основи, за одржување стабилно, ликвидно и попрофитабилно работење на Банката, а кои беа основ за донесување соодветни заклучоци и/или одлуки. Најзначајна беше неговата улога во дефинирањето на обврските и поставување на задачите за нивно исполнување изразени преку донесените заклучоци.

Особено е клучен и евидентен неговиот придонес изразен преку оптимизмот и изнесените согледувања кои беа и записнички констатирани дека Банката има можност за остварување поголема добивка од работењето во 2018 година отколку остварената во 2017 година, што впрочем и се оствари и Банката во 2018 година постигна највисок позитивен финансиски резултат во досегашното работење.

Неспорна и клучна е улогата на Претседателот на Надзорниот одбор м-р Глигорие Гоговски што Банката успешно опстојува повеќе од 25 години и успеа да ги надмине сите предизвици со кои се соочуваше во текот на овој период и што се создадени сите предуслови за понатамошно успешно работење и можност за остварување повисоки позитивни финансиски резултати.

Борислав Трпоски, член на Надзорниот одбор, со своето повеќегодишно работно искуство стекнато во долгогодишен стопански субјект во Република Северна Македонија и со своето широко познавање на севкупните состојби во стопанството на Република Северна Македонија, но и на состојбите на банкарскиот сектор во Република Северна Македонија стекнато со повеќегодишното членување во Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје и на

нејзините правни претходници, даде значителен придонес во работењето на Надзорниот одбор и во извршувањето на работите од негова надлежност.

Неговото проактивно учество во расправите на седниците од доменот на надлежностите на Надзорниот одбор, искажаните објективни и издржани изнесувања и мислења за моменталните состојби од работењето на Банката и за претстојни потребни активности за подобрување на севкупното работење на Банката, а особено во клучните сегменти од работењето, согледаните можности и предложените мерки и активности за понатамошно делување, беа од исклучителна важност за подобрување на севкупното работење на Банката. Со таквиот пристап имаше значен придонес и во извршувањето на надлежностите на Надзорниот одбор.

Особен беше неговиот придонес во делот на правните предмети и правниот ризик на Банката, притоа користејќи го своето стручно и добро познавање на правото и правната проблематика. Имаше значајна улога при заземање став од страна на Надзорниот одбор за клучни прашања од работењето на Банката и донесување соодветни заклучоци за подобрување на севкупното работење на Банката, како и во поглед на одлучувањето и донесувањето и/или одобрувањето на одлуките и актите од надлежност на Надзорниот одбор.

Проф. д-р Тито Беличанец, член на Надзорниот одбор, со своето долгогодишно и стручно искуство од областа на правото и правниот систем во Република Северна Македонија, познавањето и искуствата за работењето на правните субјекти во другите земји, како и проблематиката од доменот на работењето на стопанските субјекти и банкарскиот сектор во Република Северна Македонија стекнато со повеќегодишно членство во органи на управување во други друштва во Република Северна Македонија и во Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје и на нејзините правни претходници, имаше значаен придонес во извршувањето на надлежностите на Надзорниот одбор.

Проактивно учествуваше во расправите на седниците за работите од надлежност на Надзорниот одбор, како и во поглед на севкупното работење на Банката и изнесуваше свои мислења и ставови во врска со апсолвираните теми и прашања.

Со особено внимание и посветеност ги следеше извештаите за текот на судските и извршните постапки и даваше соодветни стручни мислења и насоки за понатамошниот тек на постапките и активно учествуваше во разгледувањето и донесувањето и/или одобрувањето на одлуките и актите од надлежност на Надзорниот одбор.

Проф. д-р Методија Несторовски, независен член на Надзорниот одбор, со своето стручно искуство од областа на финансиите како долгогодишен и успешен универзитетски професор, но и по основ на членство во орган на управување во друго друштво во Р. Македонија, како и преку активното учество во расправата по прашањата од надлежност на Надзорниот одбор, даде значителен придонес во работењето на Надзорниот одбор и извршувањето на неговите севкупни надлежности, како и во поглед на севкупното работење на Банката.

Активно учествуваше во разгледувањето и донесувањето на актите и одлуките од надлежност на Надзорниот одбор, а особено на стратешките акти на Банката, како и во расправата по темите и прашањата поставени на агендите на седниците и иницирани од членовите на Надзорниот одбор во поглед на работите од надлежност на Надзорниот одбор и работењето на Банката.

Со особена посветеност дискутираше и ги ценеше остварувањата на Банката *vis a vis* поставените стратешки цели и планирани буџетирани ставки и движењата во банкарскиот систем во Република Северна Македонија.

Проф. д-р Арсен Јаневски, независен член на Надзорниот одбор, со своето стручно искуство од областа на правото и правниот систем во Република Северна Македонија како долгогодишен и успешен универзитетски професор, имаше значаен придонес во извршувањето на надлежностите на Надзорниот одбор.

Со своето активно учество во расправата по прашањата од надлежност на Надзорниот одбор, а особено по однос на извршните постапки и судските постапки од/против Банката, даде значителен придонес во работењето на Надзорниот одбор.

Со својата стручност од областа на правото даваше и соодветни стручни мислења во поглед на понатамошниот тек на постапките, а врз основа на сеопфатна анализа за текот на активностите во конкретните судски случаи, како и во поглед на извршувањата на поведените постапки за наплата на побарувањата на Банката.

Активно учествуваше и при разгледувањето и одлучувањето по предложените одлуки и акти од надлежност на Надзорниот одбор.

Доне Таневски, член на Надзорниот одбор, како долгогодишен искусен менаџер и познавач на макроекономскиот амбиент и движењата во реалниот сектор, но и на состојбите во банкарскиот сектор преку членство во органи на управување и повеќегодишното членство во Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје и на нејзините правни претходници, а особено со неговото искуство од областа на финансиите и корпоративното управување во компанијата која има долгогодишно успешно работење, имаше значаен придонес во извршувањето на надлежностите на Надзорниот одбор.

Проактивно учествуваше во расправите по апсолвираните теми и прашања на седниците на Надзорниот одбор, како и при разгледувањето и одлучувањето по предложените одлуки и акти од надлежност на Надзорниот одбор.

Златко Черепналкоски, член на Надзорниот одбор, со активното учество во расправата по прашањата од надлежност на Надзорниот одбор, како и во разгледувањето и донесувањето на актите и одлуките од надлежност на Надзорниот одбор, даде значителен придонес во работата на Надзорниот одбор и при разгледувањето и расправата и одлучувањето по предложените одлуки и акти од надлежност на Надзорниот одбор.

Надзорниот одбор позитивно го оценува своето работење во 2018 година и од аспект на поединечните членови и колективно. Оценката е заснована врз основа на работењето на Надзорниот одбор во 2018 година, година во која како и претходните години на делување на овој состав на Надзорниот одбор, доследно ги извршуваше работите од своја надлежност поставени со Законот за банките, други закони и подзаконски акти и утврдени со Статутот и другите интерни на Банката, како и новововедените обврски, одговорности и надлежности произлезени од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка објавена во „Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018 чијашто примена започна од 1 јули 2018 година.

Обезбеди континуитет и во остварувањето на својата надзорна функција и за сигурното, стабилно и ефикасно управување на органите на Банката, законски пропишаните одбори и лицата надлежни за функциите на контрола.

Со предложените мерки и активности во поглед на севкупното работење на Банката и апсолвирањето на прашањата значајни за работењето на Банката и за прилагодување на работењето на Банката на макроекономскиот амбиент и потребите на пазарот, со стручниот и професионален пристап на Претседателот и на

членовите на Надзорниот одбор, а особено огромната и безрезервна посветеност на Претседателот на Надзорниот одбор во поглед на севкупното работење на Банката, ТТК Банка АД Скопје во 2018 година (-) ја одржа својата сигурност, стабилност и ликвидност, (-) го подобри своето профитабилно и севкупно работење, така што се постигна највисок финансиски резултат во досегашното работење на ТТК Банка АД Скопје, највисока билансна сума и повисоко остварена просечна стапка на поврат на капиталот, подобрена оперативна ефикасност мерена преку коефициентот оперативни трошоци/оперативни приходи, надминување на буџетираниот пораст на активата, бруто кредитите и депозитите, (-) успешно се менаџираше *кредитното портфолио и портфолиото на преземени средства при што учеството на преземените средства во вкупната актива се сведе на 0,2% што е историски најниско ниво од постоењето на ТТК Банка АД Скопје, *решавањето на судските случаи, (-) продолжи трендот на квалитетно управување со ризиците во работењето на Банката и ефикасен систем на внатрешна контрола и (-) Банката ја задржа својата позиција и имиџ во банкарскиот сектор во Република Северна Македонија.

VI. Резултати од поединечната и колективната оценка на соодветноста на членовите на Надзорниот одбор извршена во согласност со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018) и усвоената Политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор

Врз основа на критериумите за оценка на соодветноста на членовите на Надзорниот одбор определени со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018) и усвоената Политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор со арх. бр. 02-6151/10 од 28.6.2018 година се утврдени следните резултати од извршената поединечна и колективна оценка на соодветноста на членовите на Надзорниот одбор:

Претседателот на Надзорниот одбор м-р Глигорие Гоговски:

- Знаењето и искуството што го поседува се соодветни за извршување на надлежностите на Надзорниот одбор, го разбира воспоставеното корпоративно управување во Банката и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување, со оглед на неговото долгогодишно искуство во менаџирањето на компанија со долгогодишно опстојување и успешно работење и членување во Надзорниот одбор и Одборот за ревизија на ТТК Банка АД Скопје и на нејзините правни претходници. Неговото образование, знаење и професионалното искуство се соодветни за функцијата што ја извршува и за извршување на надлежностите на Надзорниот одбор. Одлично ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката.

- Појавените случаи на постоење судир на интереси не ја ограничуваат неговата способност објективно и независно да ги извршува надлежностите на Надзорниот одбор и да врши независна и објективна оценка на решенијата коишто се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор, беспрекорно самостојно може да ги анализира одлуките на Управниот одбор и да избегнува следење на колективните ставови.

- Неспорна е беспрекорната репутација што ја поседува и неговиот императивен став за почитување на законските одредби и договорните

обврски, соработката со супервизорските и со другите надлежни органи и почитувањето на корпоративната култура и вредности на Банката.

- Евидентна е неговата постојана посветеност за извршување на обврските што произлегуваат од неговите надлежности како член и Претседател на Надзорниот одбор на Банката, а со оглед на неговата беспрекорна организираност и императивниот став за негова постојана посветеност за извршување на неговите надлежности како член и Претседател на Надзорниот одбор и на надлежностите на Надзорниот одбор, неговите надлежности како извршен директор на Одборот на директори во Тетекс АД Тетово (генерален директор) и вообичаениот број седници на кои треба да присуствува во овој Одбор не го попречуваат во тоа, ниту го попречуваат за целосна вклученост во работата на Надзорниот одбор на Банката, како и да посвети потребно време за соодветна обука за извршување на сите негови функции.

Членот на Надзорниот одбор Борислав Трпоски:

- Знаењето и искуството што го поседува се соодветни за извршување на надлежностите на Надзорниот одбор, го разбира воспоставеното корпоративно управување во Банката и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување, со оглед на неговото долгогодишно искуство во компанија со долгогодишно опстојување и успешно работење и членување во Надзорниот одбор и Одборот за ревизија на ТТК Банка АД Скопје и на нејзините правни претходници. Неговото образование и знаење и професионалното искуство се соодветни за функцијата што ја извршува и за извршување на надлежностите на Надзорниот одбор. Ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката.

- Појавените случаи на постоење судир на интереси не ја ограничуваат неговата способност објективно и независно да ги извршува надлежностите на Надзорниот одбор и да врши независна и објективна оценка на решенијата коишто се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор, има способност самостојно да ги анализира одлуките на Управниот одбор и да избегнува следење на колективните ставови.

- Поседува репутација, а пред сè репутација за почитување на законските одредби и договорните обврски, соработка со супервизорските и со другите надлежни органи и почитување на корпоративната култура и вредности на Банката.

- Посветен е во извршувањето на обврските што произлегуваат од неговите надлежности како член на Надзорниот одбор на Банката и на Надзорниот одбор и неговите надлежности како претседател на Одборот на директори во Тетекс АД Тетово и вообичаениот број седници на кои треба да присуствува во овој Одбор не го попречуваат во тоа, ниту го попречуваат за вклученост во работата на Надзорниот одбор на Банката, како и да посвети потребно време за соодветна обука за извршување на сите негови функции.

Членот на Надзорниот одбор проф. д-р Тито Беличанец:

- Знаењето и искуството што го поседува се соодветни за извршување на надлежностите на Надзорниот одбор. Неспорен е фактот дека го разбира воспоставеното корпоративно управување во Банката и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување со оглед на неговото членство во Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје и на нејзините правни претходници, како и неговата стручност и долгогодишно искуство како универзитетски професор од областа на домашното право и правниот систем и учесник во подготовка на закони, при што е важно да се наспомене неговото учество и придонес што го имал во подготовка на првичниот Закон за трговски друштва, како и познавањата на меѓународното право и меѓународниот правен систем. Ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката.

- Појавените случаи на постоење судир на интереси не ја ограничуваат неговата способност објективно и независно да ги извршува надлежностите на Надзорниот одбор и да врши независна и објективна оценка на решенијата коишто се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор, има способност самостојно да ги анализира одлуките на Управниот одбор и да избегнува следење на колективните ставови.

- Поседува репутација, а пред сè репутација за почитување на законските одредби и договорните обврски, соработка со супервизорските и со другите надлежни органи и почитување на корпоративната култура и вредности на Банката.

- Посветен е во извршувањето на обврските што произлегуваат од неговите надлежности како член на Надзорниот одбор на Банката и на Надзорниот одбор и неговите надлежности како неизвршен член на Одборот на директори на „Тетекс“ АД Тетово и член на Надзорниот одбор на „Македонија Турист“ АД Скопје и вообичаениот број седници на кои треба да присуствува во овие одбори не го попречуваат во тоа, ниту го попречуваат за вклученост во работата на Надзорниот одбор на Банката, како и да посвети потребно време за соодветна обука за извршување на сите негови функции.

Членот на Надзорниот одбор Доне Таневски:

- Знаењето и искуството што го поседува се соодветни за извршување на надлежностите на Надзорниот одбор, го разбира воспоставеното корпоративно управување во Банката и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување со оглед на неговото долгогодишно искуство како успешен и признат менаџер во компанија со долгогодишно опстојување и успешно работење и членување во Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје. Неговото образование и знаење и професионалното искуство се соодветни за функцијата што ја извршува и за извршување на надлежностите на Надзорниот одбор. Ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката.

- Појавените случаи на постоење судир на интереси не ја ограничуваат неговата способност објективно и независно да ги извршува надлежностите на Надзорниот одбор и да врши независна и објективна оценка на решенијата коишто се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор, има способност самостојно да ги анализира одлуките на Управниот одбор и да избегнува следење на колективните ставови.

- Поседува репутација, а пред сè репутација за почитување на законските одредби и договорните обврски, соработка со супервизорските и со другите надлежни органи и почитување на корпоративната култура и вредности на Банката.

- Посветен е во извршувањето на обврските што произлегуваат од неговите надлежности како член на Надзорниот одбор на Банката и на Надзорниот одбор и неговите надлежности како Претседател на Управниот одбор на „Македонија Турист“ АД Скопје и вообичаениот број седници на кои треба да присуствува во овој Одбор не го попречуваат во тоа, ниту го попречуваат за вклученост во работата на Надзорниот одбор на Банката, како и да посвети потребно време за соодветна обука за извршување на сите негови функции.

Членот на Надзорниот одбор Златко Черепналкоски:

- Знаењето и искуството што го поседува се соодветни за извршување на надлежностите на Надзорниот одбор, го разбира воспоставеното корпоративно управување во Банката и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување, со оглед на неговото искуство во повеќе компании на раководни функции и членување во Надзорниот одбор и Одборот за ревизија на ТТК Банка АД Скопје. Неговото образование и знаење и професионалното искуство се соодветни за функцијата што ја извршува и за извршување на

надлежностите на Надзорниот одбор. Ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката.

- Појавените случаи на постоење судир на интереси не ја ограничуваат неговата способност објективно и независно да ги извршува надлежностите на Надзорниот одбор и да врши независна и објективна оценка на решенијата коишто се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор, има способност самостојно да ги анализира одлуките на Управниот одбор и да избегнува следење на колективните ставови.

- Поседува репутација, а пред сè репутација за почитување на законските одредби и договорните обврски, соработка со супервизорските и со другите надлежни органи и почитување на корпоративната култура и вредности на Банката.

- Посветен е во извршувањето на обврските што произлегуваат од неговите надлежности како член на Надзорниот одбор на Банката и на Надзорниот одбор и неговите надлежности и со оглед да не членува во други органи на надзор и/или управување, не го попречуваат во тоа, ниту го попречуваат за вклученост во работата на Надзорниот одбор на Банката, како и да посвети потребно време за соодветна обука за извршување на сите негови функции.

Независниот член на Надзорниот одбор проф. д-р Методија Несторовски:

- Знаењето и искуството што го поседува се соодветни за извршување на надлежностите на Надзорниот одбор. Неспорен е фактот дека го разбира воспоставеното корпоративно управување во Банката и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување со оглед на неговото членство во Надзорниот одбор и Одборот за ревизија на ТТК Банка АД Скопје, како и неговата стручност и долгогодишно искуство како универзитетски професор од областа на економските науки и членување во Одборот на директори на КБ „Публикум Инвест“ АД Скопје како независен член. Ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката.

- Појавените случаи на постоење судир на интереси не ја ограничуваат неговата способност објективно и независно да ги извршува надлежностите на Надзорниот одбор и да врши независна и објективна оценка на решенијата коишто се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор, има способност самостојно да ги анализира одлуките на Управниот одбор и да избегнува следење на колективните ставови.

- Поседува репутација, а пред сè репутација за почитување на законските одредби и договорните обврски, соработка со супервизорските и со другите надлежни органи и почитување на корпоративната култура и вредности на Банката.

- Посветен е во извршувањето на обврските што произлегуваат од неговите надлежности како член на Надзорниот одбор на Банката и на Надзорниот одбор и неговите надлежности како независен член на Одборот на директори на КБ „Публикум Инвест“ АД Скопје и вообичаениот број седници на кои треба да присуствува во овој Одбор не го попречуваат во тоа, ниту го попречуваат за вклученост во работата на Надзорниот одбор на Банката, како и да посвети потребно време за соодветна обука за извршување на сите негови функции.

Независниот член на Надзорниот одбор проф. д-р Арсен Јаневски:

- Знаењето и искуството коешто го поседува се соодветни за извршување на надлежностите на Надзорниот одбор. Неспорно е дека го разбира воспоставеното корпоративно управување во Банката и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување со оглед на неговото членство во Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје, како и неговата стручност и долгогодишно искуство како универзитетски професор од областа на

домашното право и правниот систем и учесник во повеќе законски проекти и подготовка на закони. Ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката.

- Појавените случаи на постоење судир на интереси не ја ограничуваат неговата способност објективно и независно да ги извршува надлежностите на Надзорниот одбор и да врши независна и објективна оценка на решенијата коишто се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор, има способност самостојно да ги анализира одлуките на Управниот одбор и да избегнува следење на колективните ставови.

- Поседува репутација, а пред сè репутација за почитување на законските одредби и договорните обврски, соработка со супервизорските и со другите надлежни органи и почитување на корпоративната култура и вредности на Банката.

- Посветен е во извршувањето на обврските што произлегуваат од неговите надлежности како член на Надзорниот одбор на Банката и на Надзорниот одбор и со оглед да не членува во други органи на надзор и/или управување, не го попречуваат во тоа, ниту го попречуваат за вклученост во работата на Надзорниот одбор на Банката, како и да посвети потребно време за соодветна обука за извршување на сите негови функции.

Според составот и структурата на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје, членовите на Надзорниот одбор поединечно и заедно со останатите членови на Надзорниот одбор се соодветни за извршување на своите функции по основ на членување во овој орган и за целосно извршување на надлежностите на овој орган.

Членовите на Надзорниот одбор имаат знаења и искуство потребни за независен надзор на работењето на Банката, за активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на кои е изложена Банката.

Членовите на Надзорниот одбор имаат искуство од различни области коишто овозможуваат Надзорниот одбор да може да го оценува и следи работењето на Управниот одбор и одлуките што тој ги носи.

Различните познавања и искуства на членовите на Надзорниот одбор придонесуваат за соодветно и успешно управување со ризиците со кои се соочува Банката во своето работење, вршење финансиски анализи на нејзиното работење и стратешкото планирање за иден поуспешен развој на Банката во поглед на финансиското известување и сметководственото работење, информатичката технологија, делувањето на внатрешната ревизија, следењето на усогласеноста со прописите, наградувањето на успешноста во работењето на сите нивоа, согледувањето на севкупното работење на Банката и давањето насоки за подобрување на работењето на Банката, движењата и состојбите на пазарите на капитал.

Членовите на Надзорниот одбор имаат соодветно разбирање на локалната, регионалната и на глобалната економија и финансии, како и разбирање на соодветната домашна регулатива и меѓународните стандарди.

Членовите на Надзорниот одбор поседуваат способност за размена на искуства и знаења и меѓусебна соработка.

Големината и составот на Надзорниот одбор се соодветни за да може овој Одбор да ги извршува своите надлежности произлезени од Законот за банките, Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018), Статутот на

Банката и други законски и подзаконски прописи и интерни акти на Банката.

Надзорниот одбор посветено и ефикасно го врши надзорот над работењето на Банката од доменот на корпоративното управување на Банката и во таа насока: *во соработка со Управниот одбор ја дефинира деловната политика и развојниот план на Банката со содржани финансиски цели на Банката за 2018 година којашто потоа ја усвои Надзорниот одбор, а дефинираните финансиски цели се покажаа ефикасни и придонесоа за понатамошно успешно работење на Банката и остварување највисок позитивен резултат во досегашното постоење на Банката, *се обезбеди понатамошно добро работење и управување и стабилност на Банката и на тој начин се заштитија интересите на депонентите, другите доверители на Банката, акционерите и другите лица коишто имаат интерес за работењето на Банката, *се дефинираа правила и стандарди преку кои се воспостави корпоративна култура и вредности, *се воспоставија функциите на контрола во Банката, *се обезбеди навремено и точно финансиско известување на Народна банка на РСМ, *се обезбедија услови за одржување ефикасна соработка со Народна банка на РСМ и со останатите регулаторни органи.

VII. Резултати од извршената оценка на ефикасноста и на големината и составот и меѓусебната соработка на законски пропишаните одбори извршена во согласност со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018) и усвоената Политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор

Резултати од извршената оценка на ефикасноста и на големината и составот на Одборот за управување со ризици

- Врз основа на извршената оценка на ефикасноста на Одборот за управување со ризици според критериумите определени во точка 3.4 од усвоената Политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор со арх. бр. 02-6151/10 од 28.6.2018 година се утврдени следните резултати:

Членовите на Одборот за управување со ризици го имаат потребното знаења и искуство од различни области коишто овозможуваат Одборот за управување со ризици *да го следи и оценува степенот на ризичност на Банката и да го утврдува прифатливото ниво на изложеност на Банката на ризици, *да ги оценува системите на управување со ризиците во Банката, *да ги утврдува краткорочните и долгорочните стратегии за управување со одделните видови ризици на кои е изложена Банката, *да предлага стратегии, мерки и инструменти за заштита на Банката од ризици, *да воспоставува политики за управување со ризици и во процесот на следење на нивната примена да ја оценува соодветноста на истите во согласност со законската регулатива и прописите на Народната банка на РСМ кои се однесуваат на управувањето со ризиците, профилот на ризичност и видот и обемот на финансиски активности што ги врши Банката и промените во условите на работењето на Банката, како и надворешното окружување, *да врши оценка на усогласеноста на цените на производите и услугите што ги нуди Банката со нивото на преземен ризик во согласност со деловната политика и развојниот план на Банката.

- Големината и составот на Одборот за управување со ризици се соодветни за да може овој законски пропишан одбор успешно да ги извршува своите надлежности произлезени од Законот за банките и Статутот на Банката и други законски и подзаконски прописи и интерни акти на Банката.

Резултати од извршената оценка на ефикасноста и на големината и составот на Одборот за ревизија

- Врз основа на извршената оценка на ефикасноста на Одборот за ревизија според критериумите определени во точка 4.4 од усвоената Политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор со арх. бр. 02-6151/10 од 28.6.2018 година се утврдени следните резултати:

Членовите на Одборот за ревизија го имаат потребното знаења и искуство од различни области коишто овозможуваат Одборот за ревизија *да го следи работењето на Банката и усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи, *да ги оценува системите за внатрешна контрола, *да ја следи работата и да ја оценува ефикасноста на Службата за внатрешна ревизија, *да го следи процесот на ревизија на Банката и да ја оценува работата на друштвото за ревизија избрано за вршење ревизија на финансиските извештаи на ТТК Банка АД Скопје.

- Големината и составот на Одборот за ревизија се соодветни за да може овој законски пропишан одбор успешно да ги извршува своите надлежности произлезени од Законот за банките и Статутот на Банката и други законски и подзаконски прописи и интерни акти на Банката.

Се оценува дека постои меѓусебна соработка на Одборот за управување со ризици и на Одборот за ревизија, како и на овие Одбори со Надзорниот одбор на Банката, но и со Управниот одбор, како и на Надзорниот одбор со Управниот одбор, што се огледа во почитувањето на зададените извештајни обврски во согласност со Законот за банките, Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, Статутот на Банката и други законски и подзаконски акти и интерните акти на Банката, како и во меѓусебната комуникација согледана преку непосредните и посредните контакти кои се одвиваат меѓу нив во интерес на работењето на Банката и подобрување во сите сегменти од нејзиното работење преку придонесот со успешното остварување на зададените надлежности, што како мозаик се вградува и ја надополнува целосната слика за успешноста на Банката, нејзината стабилност и добро работење и управување и задржување на својата позиција и имиџ во банкарскиот сектор во Република Северна Македонија.

Скопје, 27.2.2019 година

Претседател на Надзорен одбор
на ТТК Банка АД Скопје
м-р Глигорие Гоговски с.р.